

Inddragelse af unge i udviklingen af mindre byer og landdistrikter

Erfaringer fra fire cases udarbejdet af DAMVAD A/S til
Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, januar 2013

BYFORNYELSE

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Indhold

1	HVORFOR INDDRAGE UNGE I UDVIKLINGEN AF MINDRE BYER OG UDKANTSOMRÅDER?	3
2	INDDRAGELSE AF UNGE – ØNSKER OG BEHOV	6
3	FIRE UNGDOMSCAMPS I REGION SJÆLLAND	11
4	KULTUR- OG MEDBORGERHUS I GEDSER	13
5	SOCIALT CAMPUSMILØ I HASLEV	18
6	GADECAMP I ASNÆS	22
7	ANVENDELSE AF UDENDØRSAREALER I VORDINGBORG	25
8	ANBEFALINGER - HVORDAN BRINGES DE UNGES RESSOURCER BEDST I SPIL?	29
	LITTERATUR	32

---

1 HVORFOR INDDRAGE UNGE I UDVIKLINGEN AF MINDRE BYER OG UDKANTSOMRÅDER?

Hvorfor inddrage unge?

Man skulle måske hellere spørge, hvorfor ikke. Der er nemlig en række gode grunde til at inddrage de unge i udviklingen af mindre byer og landdistrikter fx i forbindelse med områdefornyelsesprojekter. Der findes allerede mange eksempler på inddragelse af unge i udviklingen af lokalsamfundet og den kommunale politik. Dog er de fleste eksempler fra større byer, og der er kun i mindre grad lavet forsøg med inddragelse af unge i mindre byer og i landdistrikter.

Generation Z

Fokus i denne håndbog er på de 15-19-årige. Disse unge tilhører den såkaldte *Generation Z*: en generation af unge, som blev født i perioden fra starten af 1990'erne og til midten af 00'erne.

Generation Z er børn af internettet, Irak-krigen og 11. september. De er den første generation, som er født ind i den digitale verden, og generationen betegnes derfor også Generation Netværk, Facebook-generationen og generation@.

Vækstperspektivet

Vækst og udvikling i mindre byer og landdistrikter er afhængige af, at de rette kompetencer er til stede i lokalsamfundet. Og det er en afgørende betingelse for at imødekomme udfordringerne for vækst og udvikling, at man bedst muligt udnytter de menneskelige ressourcer, der er til rådighed. I den forbindelse overser man ofte de unge, fordi de jo alligevel bare flytter til storbyen og uddanner sig, og fordi de unge ofte er svære at nå ved traditionel borgerinddragelse. Men i stedet for at se de unge som et problem, fordi de alligevel er på vej et andet sted hen, eller fordi de er svære at inddrage, bør man vende perspektivet og se på de unge som en positiv ressource. De unge har nemlig ofte potentialet til at fungere som ildsjæle og være til inspiration for resten af lokalsamfundet ved at medvirke til at igangsætte udviklingsaktiviteter. De unge spiller en særlig samfundsmæssig rolle som kilde til nye adfærdsformer og kulturelle strømninger, da det ofte er de unge, som er drivkraften bag nye trends (Illeris et. al. 2002).

I et vækstperspektiv er inddragelse af unge endvidere vigtigt, fordi det er en måde at inddrage og aktivere den kommende generation af iværksættere.

Det demokratiske perspektiv

Inddragelse af unge handler også om demokrati og medborgerskab. Dannelse til medborgerskab bygger på forestillingen om, at den enkelte opdrages, uddannes og dannes til at forstå sin rolle i det politiske fællesskab, herunder hvorledes man agerer i et demokrati. Det kræver viden om politiske fællesskaber og en mulighed for at kunne se sig selv som en aktiv del af dette politiske fællesskab.

Det er derfor afgørende konkret og målrettet at inddrage de unge i de demokratiske processer, eksempelvis i en områdefornyelsesindsats, for på den måde at støtte deres dannelsesproces. Inddragelse af de unge i udviklingen af lokalområdet, er én af de måder, de unge lærer, hvordan demokratiet fungerer, og hvordan de kan fungere i det.

Set fra et demokratisk perspektiv er borgerinddragelse vigtigt, fordi de unge bør have indflydelse på deres eget hverdags- og fritidsliv og brugen af og aktiviteter i de lokale byrum.

Fastholdelsesperspektivet

Ofte ser vi unge, som nogle der er på vej et andet sted hen. Dette gælder særligt i de mindre byer og udkantsområder, som ikke har et uddannelsesstilbud efter folkeskolen. Der er da også en række udfordringer forbundet med at fastholde unge med videregående kompetencer i mindre byer og udkantsområder. Men det er muligt at imødekomme behov og interesser for de unge, som bliver tilbage og for dem, som endnu ikke er flyttet fra byen. De skal fastholdes ved at fokusere på dem som en brugbar ressource og ved at inddrage dem i udviklingen af lokalområdet.

Det betyder ikke, at man skal forhindre de unge i at flytte ud og uddanne sig, men i stedet drage nytte af de unges ressourcer, mens de bor i de mindre byer, og dermed også gøre det attraktivt for familier at bosætte sig i området og attraktivt for de unge at vende tilbage efter endt uddannelse. For at det bliver muligt at gøre de mindre bymiljøer attraktive for unge mennesker, er det nødvendigt at have en solid viden om de unges præferencer, når det gælder uddannelsesvalg. I de store byer kommer de unge af sig selv, mens man i mindre byer er i en stærk konkurrence med større omkringliggende byer og med andre mindre byer, der måske kan tilbyde attraktive forhold. Netop derfor, er der vigtigt indledningsvist at fokusere på den seneste viden om unge og uddannelsesvalg og uddannelsespræferencer.

Forskningen i unges uddannelsesvalg viser, at unges valg af uddannelse i høj grad må karakteriseres som processuelle. Det er de færreste unge, der som 15-årige har en fuldstændig plan for, hvad de vil med deres uddannelse og arbejdsliv til trods for, at der fra politisk side er et skærpet fokus på netop at få de unge gennem uddannelsessystemet så hurtigt som muligt.

I stedet træffer de unge valg undervejs. Deres ønsker og behov ændres undervejs i uddannelsen efterhånden, som de opnår erfaringer med ungdomsuddannelser og senere hen med de videregående uddannelser og bliver opmærksomme på arbejdsmarkedets krav og behov.

Dertil kommer, at arbejdsmarkedet er dynamisk, hvilket gør det vanskeligt at forudsige, hvilke kvalifikationer, der vil være behov for på det tidspunkt, hvor uddannelsen færdiggøres (Illeris et al. 2006:48).

Fokus på unge og forståelsen af deres uddannelsesvalg er derfor afgørende i forhold til at inddrage unge i de mindre byer.

FAKTA: UNGE OG UDDANNELSE

- 89,6 % af en ungdomsårgang forventes i dag at gennemføre mindst én ungdomsuddannelse. Omkring 2/3 af disse forventes at gennemføre en gymnasial uddannelse, og 1/3 en erhvervsfaglig uddannelse.
- De nyeste tal fra ungedatabasen viser, at der i marts 2011 var 2.600 unge ud af i alt ca. 215.000 unge mellem 15 og 17 år, som *ikke* var i gang med en eller anden aktivitet.
- En analyse, som Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland har udarbejdet viser, at halvdelen af de unge, der ikke kommer i gang med en uddannelse efter folkeskolen, får kontanthjælp, når de fylder 18 år, og de bliver på kontanthjælp i en relativ lang periode.
- Flere unge mænd end kvinder kommer aldrig i gang med en ungdomsuddannelse, ligesom unge med ikke-vestlig baggrund har øget risiko.
- Ledigheden for unge mellem 16 og 24 år var ca. 19 % i 3. kvartal 2011.
- De nyeste beregninger viser, at 53,6 % af en ungdomsårgang vil opnå en videregående uddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 60 % af 2020-ungdomsårgangen gennemfører en videregående uddannelse

Kilde: Danmarks Statistik, Ungedatabasen, Ministeriet for Børn og Undervisning

2 INDDRAGELSE AF UNGE – ØNSKER OG BEHOV

Selv om det er svært at tegne et entydigt billede af unge og ungeinddragelse, præsenterer vi i dette kapitel en række hypoteser om, hvad man skal tage højde for, når man søger at inddrage unge i fx områdefornyelsesprocesser. Kapitlet er baseret på en desk- research af eksisterende litteratur om unge og ungeinddragelse samt en spørgeskemaundersøgelse blandt 400 unge. Fokus i spørgeskemaundersøgelsen var at få belyst, hvilke kompetencer de unge har, og hvordan de forestiller sig, at de kan blive brugt i lokalsamfundet.

De hypoteser om unge og ungeinddragelse, som opstilles i kapitlet, har vi testet i praksis i forbindelse med afholdelsen af fire ungdoms camps, som beskrives i de følgende kapitler.

Vil de unge overhovedet inddrages?

Det korte svar på dette spørgsmål er ja. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 57 % af de unge mener, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at unge inddrages i udviklingen af lokalområdet. Og 61 % af de unge mener ikke, at de unge involveres nok.

Der er med andre ord et uudnyttet potentiale derude, hvis man blot tager højde for en række forskellige forhold.

Top 3 over hvad der er vigtigst for de unge, hvis de skal involvere sig:

1. At de føler, at de gør noget meningsfuldt
2. At de er sammen med nogen de kender
3. At de får indflydelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelsen blandt unge 2011

Interesse og engagementet vokser jo mere de inddrages

Oftestilles unge, som for opslugt af dem selv til at tænke på andre og involvere sig i fx politik eller frivilligt arbejde. Undersøgelser af unges politiske og sociale engagement tegner dog et noget andet billede af de unge (Kofoed og Nielsen 2006; Ottosen et al. 2010; Boje et al. 2006). De er nemlig både interesseret og engageret i verden omkring dem. Mange unge er politiske og socialt engageret, jf. nedenstående faktaboks. Erfaringerne viser, at interessen og engagementet kun bliver større, jo mere de inddrages. Men de unge kommer ikke nødvendigvis af sig selv, så det er ofte nødvendigt at opsøge dem og opfordre dem til at deltage. Fx er mange af de unge, som arbejder frivilligt, blevet frivillige, fordi de er blevet opfordret eller valgt til det.

De unge er eksperter i at være ung

De unge ved, hvad der rør sig i deres liv, og hvad deres ønsker og behov er. Ofte er deres ønsker helt anderledes end "de voksne" forestiller sig ligesom de unge ofte har en anden indgangsvinkel til tingene (UNG i Århus 2009). Ved at tage udgangspunkt i de unges egen erfaring i forbindelse med for eksempel etablering af udendørsarealer for unge sikres et ejerskab blandt de unge samt at man ikke "spilder" penge på at opstille fx bænke, som de unge ikke vil bruge eller placerer faciliteter et sted, de unge ikke kommer.

Roskilde Kommune involverede i forbindelse med udvikling af den ny kommuneplan i 2009 netop de unge ud fra tanken om, at de kunne pege på kvaliteter og muligheder i Roskilde, som de "voksne" havde overset. For at få indsigt i, hvordan byen blev brugt af de unge, bad Roskilde Kommune derfor eleverne på Roskilde Gymnasium om at beskrive, hvorledes de færdes i byen, og hvad de kunne tænke sig blev ændret.

Den sociale kontekst for inddragelsen er alfa og omega

De sociale relationer er en stor og vigtig del af de unges liv. Det handler om at være sammen med familien eller venner, hvad enten det er face-to-face eller virtuelt (Demant 2009). I spørgeskemaundersøgelsen angiver 26 % af de unge, at det vigtigste for dem, hvis de skal inddrages, er, at de er sammen med nogen de kender, jf. nedenstående figur.

Den sociale kontekst for inddragelsen er med andre ord vigtig. Det betyder ikke, at man kun kan samle unge, der allerede kender hinanden, men blot, at man skal være opmærksom på, at det er vigtigt for de unge, at der er nogen de kender.

De unge vil gerne tages alvorligt og have reel indflydelse

De unge er mere motiverede, hvis de føler, at de gør noget meningsfuldt, og at de bliver taget alvorligt (Lehn 2002). 26 % af de unge angiver, at det vigtigste for dem, hvis de skal

UNGES POLITISKE OG SOCIALE ENGAGEMENT

- Ca. 90 % af de 15-årige og 93 % af de 19-årige **følger nyheder om politik**. Interessen for politik stiger med alderen og gennemgående er lidt mere udbredt blandt drenge end piger.
- Omkring 40 % af de 15-årige drenge og 30 % af 15-årige pigerne er noget eller meget **interesserede i politik**. Blandt de 19-årige er det omkring halvdelen af drengene og lidt under halvdelen af pigerne.
- Knap 20 % er slet ikke interesserede. De fleste af dem, som ikke interesserer sig for politik, går på en erhvervsuddannelse.
- 6 % af de 15-årige og 8 % af de 19-årige laver **politiske arbejder** (fx i miljø- eller græsrodsforeninger eller politiske ungdomsforening)
- 35 % af befolkningen udfører **frivilligt arbejde**. Af disse er ca. 32 % unge mellem 16 og 29 år.
- Over 60 % af de unge mellem 16 og 29, som ikke er frivillige, har et ønske om at være det.
- Langt størstedelen af de unge er frivillige inden for området fritid (kulturelle foreninger, idrætsforeninger, ungdomsklubber, sportsklubber og spejderkorps mv.)
- De tre største årsager til, at de unge arbejder frivilligt er:
  - 1) de er blevet opfordret eller valgt
  - 2) interesse eller pårørendes situation
  - 3) ønske om at indgå i et socialt fællesskab

Kilde: Ottosen et al. 2010 ;Boje et al. 2006

inddrages, er at de føler, at de gør noget meningsfyldt. Og 14 %, at det vigtigste for dem er, at de får indflydelse.

Områder, der interesserer de unge

De unge vil gerne inddrages, når blot det vedrører deres eget liv og færd. Det handler med andre ord om at møde de unge, der hvor de er i deres liv.

Som det fremgår af figuren nedenfor, så er sport og fritid, uddannelse og det sociale område de tre områder, som de unge er mest interesseret i at engagere sig i. I den anden ende af skalaen har vi veje og trafik, udvikling af erhvervsliv og sundhed.

De digitale medier fylder meget i de unges hverdag

De unge mellem 15 og 19 år er 'digitale indfødte'. De er vokset op med nye kommunikationsteknologier som mobiltelefon, e-mail, Facebook, YouTube og MySpace som en naturlig del hverdagen. En europæisk undersøgelse af medievaner blandt unge tegner et billede af danske unge som kompetente mediebrugere, der i høj grad multitasker i deres brug af medier. De laver lektier på computeren samtidig med, at fjernsynet kører i baggrunden, og der tikker beskeder ind på mobilen. Stort set alle unge, der indgår i undersøgelsen, har computer med internetadgang, og halvdelen har egen computer med internetadgang på værelset. Tilsvarende har alle i undersøgelsen en mobiltelefon (Rose og Christensen 2009: 54).

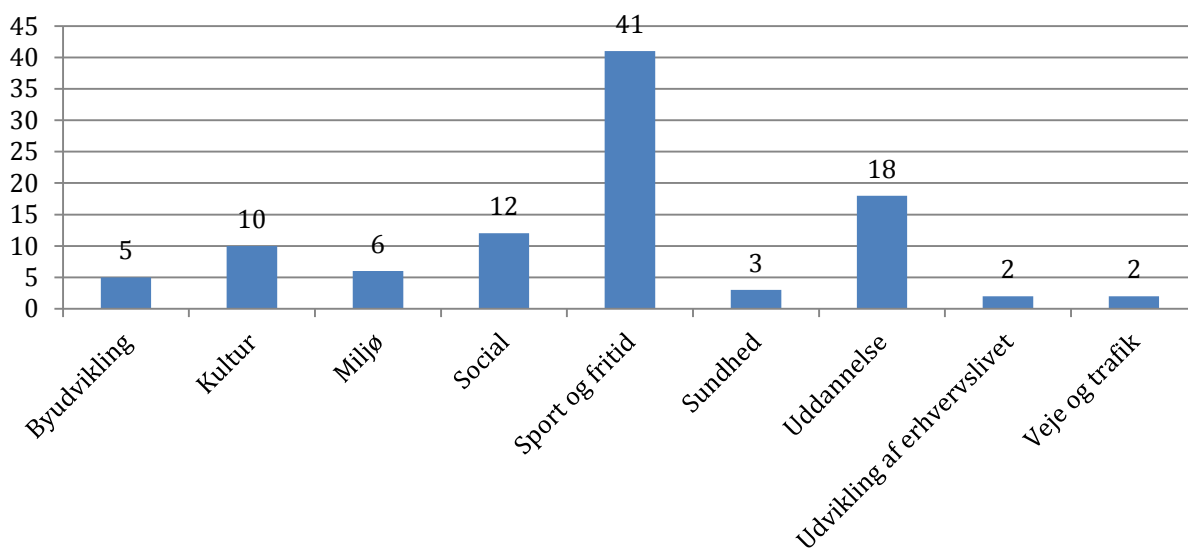
60 % af de 15 årige piger og 80 % af de 15 drenge bruger mere end en time om dagen på aktiviteter på computeren. Over 60 % af de 19-årige drenge såvel som piger bruger ligeledes over en time om dagen på computeren.

Kilde: Ottosen et al. 2010

FIGUR 2

Hvis du skulle involvere dig i udviklingen af dit lokalområde, hvilke af følgende områder synes du er mest interessante at engagere dig i?

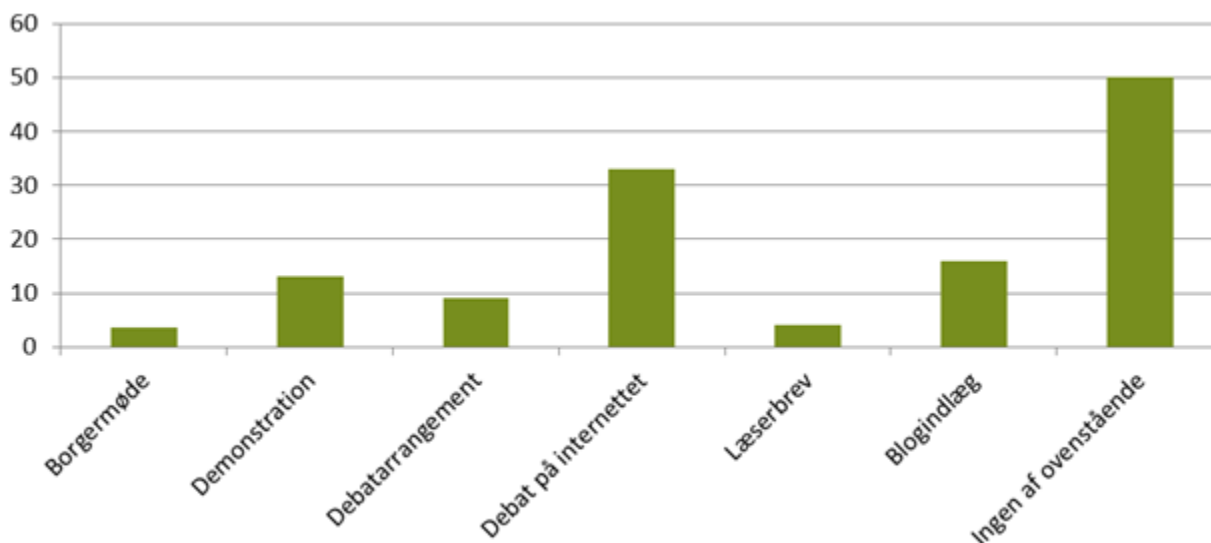
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt unge, 2011 (N=409)

FIGUR 3

Medborgerskabsaktiviteter de unge har deltaget i inden for det seneste år

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt unge, 2011 (N=409)

Medieforskere som Manuel Castell er særligt optaget af, hvordan de nye teknologier har og vil få en øget betydning for det politiske liv. Castell beskriver, hvordan de nye medier og mobile teknologier underminerer massemediernes centrale rolle for udbredelse af det politiske liv. Der er allerede flere eksempler rundt omkring i verdenen og i Danmark på, hvor effektivt Facebook og andre sociale online medier er i forhold til at udbrede kampagner og mobiliserer særligt unge mennesker (Winther 2009).

Facebook og andre sociale medier kan med andre ord være effektive platforme til at mobilisere og inddrage de unge. Men de unges fortrolighed med digitale medier gør dem til kritiske brugere af digitale formidlingstiltag. De stiller store krav til både teknologiens funktionalitet og relevans. For at engagere de unge er det vigtigt, at digitale tiltag fungerer effektivt.

Inddragelsesformer

Spørgeskemaundersøgelser og erfaringer fra tidligere inddragelsesprocesser herunder blandt andet ungdomskommuneforsøget i en række danske kommuner viser, at de unge er mindre tilbøjelige til at deltage i traditionelle medborgerskabsaktiviteter som borgermøder og debatarrangementer, jf. nedenstående figur. De unge er også mindre tilbøjelige til at deltage i aktiviteter, som strækker sig over lange perioder (Lehn 2006). Sidstnævnte giver god mening, hvis man tænker på, at de unge er i en fase i deres liv, hvor de har gang i en masse og altid er på vej et nyt sted hen (Zøllner 2006:56).

I artiklen "Ways of promoting youth participation" om ungdomskommuneforsøget fremhæver forsker Sine Lehn, at de unge stiller en række krav, hvis de skal involveres. Blandt andet stiller de unge krav om nye møde- og arbejdsformer, at de har indflydelse på hele processen/projektet, og at ideer bliver realiseret inden for en kort tidsperiode (Lehn 2006). I tråd med dette viser spørgeskemaundersøgelsen, at de fleste unge hellere vil deltage i at udvikle et særligt projekt frem for mere traditionelle inddragelsesformer som borgermøder.

Med andre ord stilles der krav til de 'voksne' om at tænke alternativt og være åben over for ny måder at organisere for eksempel projekter, hvis de unges ressourcer og kompetencer skal i spil.

De unge er i en identitetsskabende fase

Ungdommen er en fase, hvor den enkelte finder sin plads i samfundet både kulturelt, socialt og erhvervsmæssigt. De unge præges på den ene side af og viderefører de værdier og livsmønstre, som de er vokset op med, og på den anden side søger de at træffe valg og finde deres egne veje (Zøllner 2006:56). For de unge fremstår denne identitetsdannelse og de mange valg, som den indebærer, som en central personlig opgave i denne livsfase.

3 FIRE UNGDOMSCAMPS I REGION SJÆLLAND

3.1 Formålet med ungdoms camps

Formålet med at gennemføre fire ungdoms camps i projektforsøget har været at afprøve forskellige former for ungeinddragelse i praksis.

Forventningen var, at man ved at kombinere resultaterne fra desk-research og den gennemførte spørgeskemaundersøgelse med erfaring fra fire forskellige konkrete inddragelsesprocesser ville få ny viden om, hvordan man på den bedst mulige måde inddrager unge i udviklingen af mindre byer og landdistrikter.

Formålet har ydermere været at udarbejde en håndbog med konkrete anvisninger til inddragelse af unge, *der gælder generelt* for mindre byer i Danmark. Når Region Sjælland er valgt som pilotcase er det fordi, der i regionen er en række interessante lokale cases i mindre byer, som kan bidrage til analysen. Desuden har Region Sjælland deltaget med viden og sparring i projektet, og har været "døråbner" til flere af de lokale aktører.

3.2 Forskellige metoder i spil

Der har altså i projektet været fokus på at afprøve forskellige metoder til konkret inddragelse af unge. Herunder ses en opsamling på fokus og metoder i de fire camps. Som det fremgår, er der stor forskel på fagligt fokus, på størrelsen og på formen af de afholdte camps.

Eksempelvis varierer antallet af deltagere betydeligt fra kun seks deltagere i Gedser-campen til ca. 80 deltagere i Asnæs-campen.

Derudover har der været forskel på, hvilke segmenter af ungegruppen i byen, som campen

TABEL 1

Fire forskellige ungdoms camps

Camp	Fagligt fokus	Antal deltagere	Målgruppe	Proces
Gedser	Forankret i by- og områdefornyelsen i Gedser. Fokus på udvikling af et kultur- og medborgerhus.	6	Alle unge mellem 15 og 19 år.	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljeret program planlagt på forhånd. • Styrende idéudvikling • Længerevarende proces (2 timer) • Få facilitatorer tilknyttet
Haslev	Forankret i Campus Haslev-miljøet. Fokus på sociale aktiviteter og de unges involvering i udviklingen af miljøet.	25	Unge der er i gang med en uddannelse i Haslev.	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljeret program planlagt på forhånd. • Blanding af arbejde i grupper og i plenum. • Længerevarende proces (4 timer) • Professionelle ungdomskonsulenter tilknyttet • Mange facilitatorer tilknyttet • Intensiv opfølgning
Asnæs	Forankret i Projekt Fed Idé. Fokus på at engagere unge i udviklingen af lokalområdet.	Ca. 80	Unge mellem 15 og 25 år. Unge fra gymnasiet.	<ul style="list-style-type: none"> • Overordnet ramme • Én til én møde med de unge • Kort møde (2-3 minutter pr. ung) • Få facilitatorer tilknyttet • Opfølgning via facebook
Vordingborg	Forankret i by- og områdefornyelsen i Vordingborg. Fokus på de unges brug af udendørs arealer.	16	Unge mellem 15 og 22 år fra byens uddannelsesinstitutioner.	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljeret program planlagt på forhånd. • Blanding af arbejde i grupper og i plenum. • Længerevarende proces (3 timer) • Mange facilitatorer tilknyttet

Kilde: DAMVAD 2011

har henvendt sig til. I Haslev har man specifikt inviteret de unge, der er i gang med en uddannelse på de lokale uddannelsesinstitutioner, mens man i Gedser og Asnæs har været langt mere bred i rekrutteringen.

Endelig er campene blevet gennemført på meget forskellige måder. I tre af de fire camps har der været fastlagt et detaljeret program på forhånd, mens der i Asnæs kun var en overordnet ramme for mødet med de unge. På samme måde skiller Asnæs sig ud i forhold til, at facilitatorerne var i kontakt med de unge i et meget kort tidsrum, hvilket har betydning for, hvor meget information der kan gives til de unge. På den anden side giver denne camp-form mulighed for at nå ud til en langt større målgruppe.

Der er også ligheder mellem campene, hvor den indledende desk-research og dialogen med aktører i byerne i Region Sjælland har tydeliggjort nogle centrale forhold, som skal være på plads for at sikre en succesfuld proces med de unge.

Det vigtigste i den sammenhæng er, at inddragelsesprocessen er reel og tager udgangspunkt i et "rigtigt" lokalt projekt, som de unge har mulighed for at påvirke. Netop derfor er alle fire camps planlagt og gennemført i tæt samarbejde med lokale udviklingskræfter. Disse udviklingskræfter har efter campens afslutning en væsentlig rolle i forhold til at sikre tilbagemeldinger til de unge, så de kan se, at de er blevet taget alvorlig i processen, og at der ske noget på det område, der var i fokus på campen.

4 KULTUR- OG MEDBORGERHUS I GEDSER

UNGDOMSCAMP I GEDSER

OMRÅDEFORNYELSE I GEDSER

Guldborgsund Kommune gennemfører en områdefornyelse i Gedser i perioden 2009 – 2013. Områdefornyelsen indeholder bl.a. initiativer som etablering af et kulturhus.

FORMÅL

Ungdomscampen i Gedser skal ses som et led i at sikre de unges input og ejerskab til udmøntningen af elementer af områdefornyelsen i Gedser. Formålet er desuden, at campen skal medvirke til at skabe øget fokus på de muligheder unge har i Gedser.

FAKTA

Campen blev afholdt i et ungdomsklubhus i Gedser i tidsrummet kl. 17 til 19 den 17. november 2011. Der deltog i alt seks unge i campen.

Udvikling i Gedser kræver nytænkning og inddragelse

Gedser er en mindre by, der ligger i udkanten af Danmark, med de udfordringer der følger deraf.

En af de store udfordringer for byen er, at der i fremtiden bliver færre og færre unge. Og de unge der er i Gedser, vil typisk flytte til større byer for at uddanne sig eller for at arbejde.

Der er altså et behov for at gøre byen mere attraktiv for dens unge borgere fx ved at etablere flere faciliteter, som de unge efterspørger og give de unge mere indflydelse på udviklingen af byen.

Projektet om at etablere et nyt kultur- og medborgerhus i Gedser er begge dele på samme tid. Tanken er, at der i – og omkring – huset skal være en række aktiviteter, som efterspørgeres af de unge. Samtidig ønsker Guldborgsund Kommune, at inddrage byens unge i udviklingen af huset og i den løbende drift og styring, når huset står færdigt.

På den camp, der blev afholdt i Gedser i november 2011 blev indretning og organisering af et kulturhus diskuteret med en gruppe af byens unge. Læringen heraf kan opsummeres i tre hovedpunkter.

1. Det fungerer godt at have en meget konkret opgave at snakke med de unge om
2. Få deltagere giver fortrolighed og afslappet stemning
3. Der skal tænkes i forankring af resultaterne og "næste skridt"

Tag udgangspunkt i en konkret opgave

Indretningen og driften af Kultur- og Medborgerhuset udgjorde en konkret ramme for campen. Det betød, at diskussionerne med de unge hurtigt blev konkrete og handlingsorienterede. Der kom en række ideer på bordet, som der vil blive arbejdet videre med i Gedser.

De unges ideer og ønsker til kultur- og medborgerhuset:

- Indendørs sportshal, hvor der kan spilles håndbold, fodbold, badminton mv.
- Udendørs skateboardbane med flytbare ramper
- Udendørs pakour-bane
- Klatrevæg
- Nye redskaber til gymnastik
- Forslag til ny placering på ved idrætsanlægget
- Særlig fokus på overvågning af området. Evt. videoovervågning
- Elektroniske nøglekort
- Flere arrangementer, hvor de unge høres i processen

Få deltagere, hvor alle kommer til orde

Det var forventningen at gennemførelsen af en mindre camp med få deltagere særligt var en brugbar metode, når der var tale om et meget konkret emne, som eksempelvis etableringen af et kulturhus.

I Gedser er der ikke særlig mange unge, og der var vanskeligheder med at rekruttere interesserede unge til campen. Derfor blev indholdet i campen planlagt sådan, at den kunne gennemføres med et mindre antal unge.

Fordelen ved, at der var få deltagere på campen i Gedser var, at der hurtigt blev etableret en fortrolighed og en uformel stemning, hvor alle deltagerne var med i diskussionerne og kommenterede på hinandens ideer.

Udfordringen ved at have få deltagere er, at der kun er få unge, der efter campen kan fungere som lokale ambassadører for ideen med kulturhuset i lokalområdet. Med få deltagere er man med andre ord mere afhængig af den enkelte deltagers evne og lyst til at tale positivt om kulturhuset til venner og bekendte for på den måde at sprede kendskabet.

De unge skal se resultater og tages alvorlig

For at sikre den lokale opbakning, blev der i den indledende planlægning af campen i Gedser taget kontakt til den medarbejder i Guldborgsund Kommune, der arbejdede med etableringen af kultur- og medborgerhuset.

Det følgende arbejde med at planlægge indholdet på campen, rekruttere de rette unge og gennemføre selve arrangementet blev gennemført i et tæt samarbejde mellem de eksterne konsulenter og kontaktpersonen fra Guldborgsund Kommune.

Ud fra diskussionerne med de unge på campen er det tydeligt, at det er vigtigt at kunne fremvise konkrete resultater forholdsvis hurtigt for at interessen for projektet ikke skal forsvinde.

De unge spurgte flere gange til, hvornår huset ville stå færdigt, og hvornår der næste gang ville blive afholdt et arrangement om projektet. Hvis der ikke forholdsvis hurtigt kan vises nogle delresultater eller nye planer for huset, hvor de unges ideer er indarbejdet, er der en risiko for, at der breder sig den opfattelse, at projektet ikke bliver til noget, og at deres engagement på campen ikke var med til at flytte noget.

I forhold til opfølgning på arrangementet, var det interessant, at alle de unge var interesseret i at deltage i lignende arrangementer i fremtiden, og der blev som afslutning på campen udarbejdet en telefonliste, så der nemt kunne skabes kontakt til deltagerne. Kontaktpersonen i Guldborgsund Kommune vil være garant for, at der i Gedser følges op på de konkrete ideer, som de unge fremkom med på campen.

I den sammenhæng var det interessant at bemærke, at de unge ønskede at blive kontaktet pr. sms eller via Facebook og ikke pr. mail. Med de unges egne ord så tjekkede de stort set aldrig deres mail, men var hele tiden tilgængelige på sms eller på Facebook.

GEDSER-CAMPEN

Idé og metode

En camp med seks unge, hvor formålet var at få konkrete ideer til indretningen af kulturhuset. Metoden bestod af en styrende idéudvikling – både i grupper og i plenum. Som afslutning på campen gik deltagere ud på idrætspladsen og markerede grundridset af kulturhuset med fakler i mørket. Det var forventningen, at koblingen mellem indendørs diskussion og udendørs aktivitet ville virke positivt på unge-gruppen.

Rekruttering

- Der blev udarbejdet et kort opslag om campen.
- Opslaget blev hængt op udvalgte steder i Gedser og blev sendt til kontaktpersoner i forhold til byens unge
- Der blev desuden indrykket en kort notits i Lolland-Falster Folketidende, hvor kommunen har en fast ugentlig plads

Det lykkedes imidlertid kun at få et par henvendelser fra interesserede unge. Derfor blev der udlovet et gavekort på 100 kr. til den lokale biograf til dem der deltog i campen. Dette ekstra incitament virkede, og der endte med at være otte unge tilmeldt til campen, hvoraf seks deltog.

Afholdelse

Campen blev afholdt i tidsrummet kl. 17 til 19 den 17. november 2011 i Gedser.

Opfølgning

Alle de unge var interesseret i at deltage i flere lignende arrangementer og der blev som afslutning på campen udarbejdet en telefonliste, så der nemt kunne skabes kontakt til deltagerne.

---

5 SOCIALT CAMPUSMILJØ I HASLEV

UNGDOMSCAMP I HASLEV

CAMPUS HASLEV

I Haslev skal der oprettes et campusmiljø, hvor man samler 10. klasse, erhvervsskole og gymnasium i en fælles social campus.

FORMÅL

Dannelsen af campus har til formål at gøre Haslev mere attraktiv som uddannelsessted for unge og skal dermed medvirke til at tiltrække og fastholde de uddannelsessøgende i kommunen. Den afholdte ungdomscamp skal således bidrage til at sikre de unges engagement i udviklingen af campusområdet.

FAKTA

Afholdt den 29. november 2011, kl. 12.00-16.00 på Haslev Gymnasium. Der deltog ca. 25 unge fra gymnasiet, fra 10. klasserne og fra erhvervsskolerne.

Campus kan styrke uddannelsesmiljøet

I Haslev i Faxe Kommune er man i gang med at opbygge et campusmiljø. Det overordnede formål er, at få flere til at tage en ungdomsuddannelse i kommunen og dermed give de unge en god start på deres arbejds- og voksenliv. Derfor samles de unge fra 10. klasse, erhvervsskole og gymnasiet i en fælles uddannelsescampus i området omkring Skolegade i Haslev. Planen er at samle endnu flere uddannelsesstilbud i et fælles miljø, med fælles faciliteter og rig mulighed for at bygge bro på tværs af de forskellige uddannelsesstilbud.

Den læring der kom ud af campen i Haslev kan opsummeres i tre hovedpunkter:

1. Den brede dagsorden skal gøres konkret i diskussionerne med de unge
2. De lokale uddannelsesinstitutioner er nøglen til at skabe reel deltagelse hos de unge
3. Engagement skabes gennem fokus på konkrete udviklingstiltag kombineret med kreative processer

Find konkrete opgaver i den brede dagsorden

I Haslev-campen var udgangspunktet en bred dagsorden om at skabe et socialt campusområde, hvor de unge fra starten følte ejerskab til projektet. I samarbejde med Campus Haslevs koordinator, Lau Wulfsberg, blev den brede dagsorden med campen fokuseret om tre temaer. 1. Campusråd, 2. Campusområdet og 3. Campuscafé. Årsagen til denne konkretisering var, at de tilknyttede proceskonsulenter i andre sammenhænge havde erfaret, at deltagerne kan have svært ved at komme med ideer til en hel bred dagsorden. Ved at opstille en ramme for diskussionerne vil der ofte komme flere brugbare ideer på banen.

Det lokale engagement skal sikres

Før campens afholdelse blev der gjort et stort arbejde med at informere om arrangementet på de involverede uddannelsesinstitutioner. Det er ikke nok at fokusere på direkte rekruttering af de unge, man må også sikre ejerskab hos de uddannelsesinstitutioner, der skal deltage i campus. Særligt i de tilfælde, hvor arrangementet (campen) blev afholdt i undervisningstiden, er det vigtigt, at institutionslederne tages med på råd og kan se formålet med campen.

I forhold til rekrutteringen af deltagere er det vigtigt, at man på uddannelsesinstitutionerne er med til at italesætte campen som et vigtigt arrangement, hvor eleverne kan få lejlighed til at bidrage til udviklingen af deres uddannelsesmiljø.

Det vurderes, at den tætte kontakt til uddannelsesinstitutionerne var afgørende for, at der mødte så mange engagerede unge op til campen. Yderligere vurderes det, at de uddannelsesinstitutioner, hvor der mødte flest unge op til campen, samtidig var de institutioner, der havde været mest engageret i at hjælpe med rekrutteringen på forhånd.

Samurai-leg skaber kreativitet og god stemning

En camp på fire timer er lang tid. Derfor er det vigtigt med et spændende og afvekslende indhold. I Haslev-campen var der gode erfaringer med at afholde hyppige "energizere", hvor de unge skulle deltage i korte fysiske aktiviteter.

Formålet var todelt. For det første for at opretholde et højt energiniveau blandt deltagerne. For det andet havde flere af de fysiske "energi-øvelser" den funktion, at de hjalp de unge til at overvinde en naturlig forsigtighed i en større forsamling. Ved eksempelvis at lege samuraier

og udstøde høje råb, blev der opbygget en stemning i ungegruppen, hvor generthed og social forsigtighed blev mindre fremherskende, end det ellers ofte er tilfældet.

Opsummerende har de fysiske øvelser altså den funktion, at de medvirker til at øge modet og den kreative tankegang hos deltagerne. I udgangspunktet er unge sociale og fungerer godt i trygge rammer sammen med nogen de kender. I de tilfælde, hvor der er tale om en sammenbragt gruppe, hvor nogen kender hinanden, men hvor der også er mange nye ansigter, er det vigtigt at gøre en indsats for at skabe et socialt fællesskab i gruppen.

METODE

De unge blev fordelt på tre grupper og roterede mellem tre arbejdsstationer. Ved hver arbejdsstation sad en facilitator, der sørgede for at guide de unge gennem processen.

I første fase (sæt rammen) blev de unge præsenteret for opgaven og fik information i form af foto, tegninger eller fakta.

I anden fase (brainstorm) skulle de unge med post-it's få så mange vilde ideer som mulig.

I tredje fase (konceptudvikling) udvalgte deltagerne nogle ideer, de vil arbejde videre med og konkretisere, så de kunne præsenteres til sidst.

Programmet var særligt rettet mod unge ved, at de tilknyttede proceskonsulenter havde stor erfaring med at håndtere grupper af unge og faciliterede grupperne med et sprog og en omgangsform, der gav mening for de unge. Konkret vekslede faciliteringen mellem et bredt fokus og et meget konkret operationelt fokus. Desuden var der meget fokus på at veksle mellem stillesiddende aktiviteter og fysiske "lege-aktiviteter".

PROGRAM FOR CAMPEN

Introduktion

12:10 Velkomst og kort intro til dagen

12:15 Intro til projektet om ungeinddragelse

12:20 Oplæg om Campus Haslev

12:30 Præsentation af de tre arbejdsstationer

Proces

12:35 – Dannelse af grupper

12:45 – Pause

13:55 – 1. runde

13:35 – Pause/energizer

13:45 – 2. runde

14:25 – Pause/energizer

14:35 – 3. runde

15:15 – Pause/energizer

Output

15:25 Præsentation af gruppearbejdet

15:40 Spørgsmål og feedback

15:55 Hvad sker der videre med Campus Haslev?

15:59 Tak for dag

DE UNGES IDEER TIL CAMPUS HASLEV

Campus-rådet	Campuscafé	Campusområdet
Rådet skal skabe et fællesskab på tværs af uddannelserne. Grundstemningen i rådet er at man lytter konstruktivt til hinanden og holder fokus på, hvordan man sammen kan skabe nye løsninger. Rådet skal stå bag større aktiviteter på Campus og være tovholder/koordinator for udvalg under rådet, som arbejder med specifikke aktiviteter.	Grill på terrassen, udendørs graffitiplader, glasmontrer/skulpturpark, bygning i flotte farver, sofaer, Hygge for ALLE, Lp-plader på væggene, en tegne-/malevæg, jukeboks med god musik, koncerter, poesi og lyrik, udstillinger med graffiti og elevernes egne værker, fredagsbar/weekendfester, lektiehygge i hverdagen, kaffe og kage, sportsaftener med boksning/fodbold på storskærm, Dj-aftener, teater og drama.	Festival, sommerbio, udendørs skateområde, indendørs skatehal, workshopdag for alle klasser, udstillingsområde, bålsted, udendørs klasselokale, parkområde, grafittivæg, udendørs scene, skure til redskaber, nyttehaver, morgenyoga, teltovernatning, grusfodbolbane, kæmpe skakspil, udendørs værksted, klatrevæg, militær feltbane.

6 GADECAMP I ASNÆS

UNGDOMSCAMP I ASNÆS

FORMÅL

Formålet med gade-campen i Asnæs var at forsøge at puste nyt liv i Projekt Fed Idé, der skal bidrage til ny udvikling i lokalområdet ved at opsøge de unge uopfordret, informere dem om Projekt Fed Idé og herigennem stimulere dem til ideudvikling og engagere dem i projektet. Erfaringerne fra arrangementet skulle samtidig bruges til at undersøge, hvordan de unge reagerer på at blive opsøgt spontant og uopfordret.

OM PROJEKT FED IDÉ

Projekt Fed Idé giver unge mulighed for at få op til 20.000 kroner til at udvikle og igangsætte et projekt. Det er rettet mod unge mellem 15-25 år, og det overordnede formål med projektet er at få unge engageret i deres lokalområde. Det er den lokale LAG-gruppe Udvikling Nordvestsjælland, som står bag projektet.

FAKTA

Afholdt den 26. oktober 2011, kl. 12.00-15.00 ved Odsherred Gymnasium i Asnæs. Udstyret med informationsfoldere om Projekt Fed Idé tog camp-konsulenterne "på gaden" og opsøgte de unge efter skoletid foran Odsherred Gymnasium. Ca. 80 elever blev inddraget til en snak om Projekt Fed Idé. Odsherred Gymnasium rummer ud over gymnasiet også et 10. klassecenter.

Mangel på engagement og fastholdelse

I de mindre byer i Nordvestsjælland kender man alt til de udfordringer, der er forbundet med at engagere de unge som en ressource. Konkret har man forsøgt at inddrage de unge ved at etablere initiativet Projekt Fed Idé, hvor de unge har haft mulighed for at realisere deres ideer og visioner om udviklingen i det lokale samfund. Alligevel har de unge – på trods af gode muligheder for økonomisk støtte – ikke engageret sig i tilfredsstillende grad i projektet. Måske fordi de ikke har haft nok kendskab til projektets muligheder, og derfor ikke følt, at det var et initiativ, som de burde tage ejerskab til. Eller måske var projektet for bredt, for "voksent" og ikke den rette måde at inddrage de unge på.

Afholdelsen af gade-campen i Asnæs var et anderledes og direkte forsøg på at inddrage de unge i projektet. Ved at komme dem uopfordret i møde ville man lytte til deres umiddelbare ideer og høre på deres forslag til, hvordan de ønsker at blive inddraget som ressource i

udviklingen af deres lokalmiljø. Ved at opsøge dem direkte på gaden var formålet at stimulere dem til idé-udvikling og herigennem engagere dem i projektet.

Odsherred Gymnasium, som er beliggende i Asnæs, repræsenterer en stor del af de unge, som netop udgør målgruppen for Projekt Fed Idé. De er en væsentlig del af den potentielle ressource for udviklingen af lokalsamfundene i Nordvestsjælland, som man gerne vil inddrage i projektet.

Den læring der kom ud af gadecampen kan opsummeres i følgende tre hovedpunkter:

1. De unge skal mødes i øjenhøjde
2. Det korte umiddelbare møde skaber stor effekt for lille indsats
3. Opfølgning er vigtig for at sikre resultater

De unge skal mødes i øjenhøjde

Afholdelsen af en gadecamp foran Odsherred Gymnasium i Asnæs viste, at unge mennesker har mange gode ideer. Ofte kommer ideerne bedst frem, hvis man tager fat i dem uopfordret og møder de unge, der hvor de er.

Udgangspunktet var, at opsøge de unge uden på forhånd at varsle dem eller invitere. Herigennem var det hensigten at opfordre de unge til at involvere sig ud fra en tase, om at man ikke kan forvente, at de kommer af sig selv. Generelt blev denne form for fremgangsmåde modtaget meget positivt blandt de unge, ligesom det umiddelbare møde spredte en god og uformel stemning både blandt de tilstedeværende lærere og elever.

De unge er ofte lette at få i tale, hvis man dels henvender sig direkte til dem, og dels taler til dem i et sprog, som de kan forstå. Selvom der for flere af de unges vedkommende herskede en vis usikkerhed omkring deres syn på ideer og tiltag, var det tydeligt, at deres selvtillid og tro på egne ideer steg i takt med, at de fik fornemmelsen af, at der var forståelse for deres situation og behov. Det bør derfor grundigt overvejes, hvem der skal tale og drøfte ideerne med de unge. Det bør være personer, som har indsigt i og forståelse for de unges verden. De unge er flygtige, man skal fange dem på det rigtige tidspunkt og ikke blot forvente, at de kommer af sig selv. Jo bedre forståelse, man har for det, desto større værdi får man ud af de unge.

Det korte umiddelbare møde skaber stor effekt

Gadecampens uformelle karakter viste, at et uopfordret og umiddelbart møde med unge mennesker både er effektivt, og ofte er den bedst måde at udnytte de ressourcer, som man anvender i bestræbelserne på at inddrage de unge bedst muligt. Derfor er en af de vigtigste erfaringer fra gadecampen, at netop den form for spontanitet, som arrangementet bar præg af ofte kan skabe et mere gavnligt udbytte end de mere formelle arrangementer præget af en meget struktureret og nøje tilrettelagt tilgang til de unge.

Det korte møde med de unge stiller ikke store ressourcekrav til de involverede konsulenter, og det er naturligvis en stor fordel, hvis man for en minimal indsats alligevel formår at opnå en masse god feedback fra de unge.

Yderligere var det uformelle arrangement i Asnæs kendetegnet ved en stor grad af spontanitet, hvilket i sig selv skabte en uformel og uforpligtende stemning under campens afholdelse. En stemning som viste sig at appellere positivt til de unge.

Fint med "fede" idéer, men de skal følges op

Afsættet for gadecamp-konsulenternes spontane møde med de unge var en opfordring til, at de engagerede sig i Projekt Fed Idé. De unge var tidligere blevet gjort opmærksomme på Projekt Fed Idé, da en proceskonsulent havde været på gymnasiet og på mere formel vis informeret om projektet. Flere af gade-campens deltagere var derfor allerede på forhånd bevidste om projektets formål, men det til trods har projektet alligevel ikke rigtig formået at vinde indpas blandt de unge.

Snakken og mødet med de unge viste, at projektets relativt brede tilgang er for uoverskueligt at forholde sig til for unge mennesker. Som det tidligere er nævnt og som spørgeskemaundersøgelsen blandt unge har indikeret, vil unge mennesker gerne engagere sig, hvis det handler om forhold, der vedrører deres eget liv og færdien. En del af forklaringen på Projekt Fed Idés manglende appel til de unge kan derfor ses i lyset af, at projektet netop ikke har taget direkte udgangspunkt i en konkret sag, der vedrører de unge.

Det kan være vanskeligt for de unge at konkretisere deres ide eller synspunkt og derfor er det især vigtigt, at bredt målrettede udviklingsprojekter som Projekt Fed Idé løbende følges op med henvendelser til de unge. Gadecampen i Asnæs fungerede med succes som denne form for opfølgende event. På gadecampen blev der uddelt foldere om projektet og efterfølgende blev der skrevet indlæg om gadecampen og konkrete opfølgende spørgsmål på projektets facebookside.

Siden afholdelsen af gadecampen er der kommet enkelte nye medlemmer af facebooksiden og Projekt Fed Idé har modtaget én konkret idé som resultat af dialogen med en af de unge på campen.

7 ANVENDELSE AF UDENDØRSAREALER I VORDINGBORG

UNGDOMSCAMP I VORDINGBORG

FORMÅL

Ungdomscampen blev afholdt som et led i områdefornyelsesprojektet i Vordingborg By. Formålet var at inddrage de unge i beslutningerne om brugen af de udendørs arealer i Vordingborg By. Herved ønskede kommunen at sætte fokus på ungdommens interesser og synspunkter på byens udvikling.

OMRÅDEFORNYELSE I VORDINGBORG

Områdefornyelsesprojektet har til formål at give områderne Algade, Kirketorvet og Voldgade/Karolinegangen i Vordingborg et kvalitetsløft, skabe bedre sammenhæng og en mere levende bymidte.

FAKTA

Campen blev afholdt mandag d. 7. november kl. 15-18 på Vordingborg Rådhus. Ca. 16 unge mennesker fra handelsskole, gymnasium, seminarium og ungdomshuset deltog i campen, I form af gruppediskussioner og fremlægning for hele forsamlingen blev der fokuseret på, hvordan de unge i højere grad kan få glæde af at opholde sig i byen i deres fritid

---

En "stor" mindre by mangler liv og dynamik for unge

Vordingborg har med sine knap 10.000 indbyggere et stort udbud af unge mennesker, der arbejder og studerer i byen. Grundlaget for at skabe et attraktivt unge-miljø er i høj grad tilstede og i modsætning til mindre byer i landdistrikter og yderområder har Vordingborg i kraft af videregående uddannelsesinstitutioner og attraktive arbejdspladser også på længere sigt gode muligheder for at fastholde de unge i byen.

Læringen fra ungdomscampen kan opsummeres i følgende tre hovedpunkter:

1. Spørg de unge – og fokuser på deres forskellige ressourcer
2. Involver de unge, tag dem seriøst og spild ikke deres tid
3. Inddrag de unge i konkrete nærværende forhold

Spørg de unge – og fokuser på deres forskellige ressourcer

Forberedelsen af campen i Vordingborg tog sit udgangspunkt i områdefornyelsen af Vordingborg Midtby. Som led i arbejdet med at inddrage byens unge blev der i samarbejde med DAMVAD arrangeret en debat-camp efter skole og arbejdsdag, hvor de unge på byens uddannelsessteder (Gymnasiet, læreruddannelsen, ZBC Vordingborg og ungdomshuset Birdhouse) gennem formelt udsendte invitationer pr. e-mail blev opfordret til at deltage. De 16 unge i alderen 15 til 22 år, som dukkede op var alle engagerede, motiverede og fyldt med gode ideer og forslag.

En væsentlig erfaring fra Campen er derfor, at det relativt omfattende arbejde forud for campen, med udsendelse af program, invitationer m.m. rent faktisk var det hele værd. Forberedelserne viste, at man på arrangementet havde tænkt sig at tage de unge seriøst, og en stor del af de unge deltagere gav udtryk for, at det var vigtigt for deres deltagelse. Der var sendt invitationer til uddannelsesstederne i byen med budskabet om, at de unge i højere grad kan få glæde af at opholde sig i byen i deres fritid, hvis de gør deres indflydelse gældende.

Deltagerne var derfor også bevidste om formålet med campen, og flere havde forberedt sig. Det var unge mennesker med klare holdninger, ideer og engagement som deltog, hvilket gav en dynamisk og levende debat.

Pointen er, at de unge mennesker, som har overskuddet og viljen til at engagere sig, også gerne vil inddrages – men de skal spørges på seriøs vis, før de kan tage det alvorligt. Det handler først og fremmest om at opsøge de unge, og jo bedre rammer og muligheder, som man på forhånd kan tilbyde dem, desto større engagement vil de vise. Campen i Vordingborg blev på mange måder en succes, fordi de unge på forhånd blev stillet indflydelse i udsigt i forhold til den fremtidige udvikling af byen.

Involver de unge, men tag dem seriøst og spild ikke deres tid

De unge vil involveres, hvis de får indflydelse, men først og fremmest vil de tages seriøst. Under diskussionen om de unges ideer og initiativer ved debat-campen i Vordingborg lagde unge særligt vægt på, at deres stemme ikke bare blev hørt, men også taget alvorligt.

De unge gav udtryk for, at de var glade for at blive hørt, men at de også gerne ville inddrages mere – ikke kun i forhold til det nuværende områdefornyelsesprojekt. I den forbindelse blev det fremhævet, at hvis man inddrager de unge i forhold til tiltag rettet mod dem, så er der større sandsynlighed for, at tiltaget får succes bagefter.

Det er i den forbindelse vigtigt, at de unge får en tilbagemelding på, hvad deres sker med deres input, og at denne feedback bliver kommunikeret på en måde, så de unge føler, at de bliver taget seriøst. I forhold til arrangement i Vordingborg Kommune er det f.eks. væsentligt, at den kommunale forvaltning viser vilje til at bruge de gode ideer og forslag fra de unge omkring brugen af de udendørs arealer i byen.

Inddrag de unge i konkrete og nærværende forhold

I Vordingborg har man tidligere forsøgt at få byens unge inddraget i udviklingsprocesser uden den store succes. Årsagen kan være at tidligere forsøg har foregået på et forkert grundlag, som har været for abstrakt og uvirkeligt for de unge.

Ungdomscampen i Vordingborg gav en række vigtige erfaringer i, at man skal være varsom med at lade de unge forholde sig til overordnede og generelle forhold. Campen underbyggede en pointe som også var i fokus i andre af de afholdte camps, nemlig, at de unge bedst kan forholde sig til forholdsvis konkrete problemstillinger, eller konkrete opgaver de kan være med til at løse.

Campen viste f.eks. at når der blev spurgt til overordnede forhold, som byplanlægning, var det vanskeligt at engagere de unge i diskussionen. Derimod var der langt mere dynamik og engagement blandt de unge deltagere, da værdien af byens kontroversielle Ungdomshus blev drøftet. Ungdomshuset bliver især af gymnasium-eleverne set som den rette platform for inddragelse af unge i beslutninger omkring Vordingborgs udvikling. Eleverne fra handelsskolen var uenige i det, da de ikke bruger ungdomshuset og i øvrigt ikke føler sig velkomne i huset. Bølgerne gik højt under diskussionen, hvilket viser, at den virkelighedsnære og konkrete sag er det mest interessante for de unge at inddrages i.

METODEN BAG UNGDOMS-CAMPEN

Deltagerne blev inddelt i 3 grupper med 4-5 deltagere i hver. Gruppediskussionen tog udgangspunkt i tre hovedspørgsmål:

1. Behov og visioner: Hvilke ønsker har I til byrummet i Vordingborg?
2. Hvilke konkrete forslag til brug af udendørs byrummet i Vordingborg har I?
3. Hvordan foretrækker I at blive inddraget i udviklingen af byrummet i Vordingborg?

I forbindelse med gruppediskussionerne blev anvendt store kort over Vordingborg samt billeder af forskellige udendørsmødesteder rundt omkring i Danmark. Kortene blev anvendt til at kortlægge, hvor de unge hænger ud i dag, og hvilke ruter rundt i byen de benytter sig af.

Billeder af eksisterende udendørsmødesteder blev brugt til at diskutere, hvad et udendørsmødested kunne indeholder. Baggrunden for at inddrage billeder af allerede eksisterende steder var, et forsøg på at sikre nogle mulige associationer for de unge og derved gøre diskussionen mere konkret og vedkommende for de unge.

Efter gruppediskussionen blev resultaterne fra hver gruppediskussion præsenteret i plenum.

---

8 ANBEFALINGER - HVORDAN BRINGES DE UNGES RESSOURCER BEDST I SPIL?

I dette kapitel præsenteres seks anbefalinger til, hvordan man inddrager unge i udviklingen af mindre byer. Anbefalingerne skal læses sådan, at de beskriver vigtige elementer, som aktører, der ønsker at inddrage unge i f.eks. en områdefornyelse, bør forholde sig til. Anbefalingerne er baseret på erfaringerne fra planlægning og afholdelse af camps samt på viden fra spørgeskemaundersøgelsen og desk-researchen.

1. Tag udgangspunkt i den konkrete lokale virkelighed og konkrete problemstillinger

Det, man ønsker at udvikle i den mindre by, skal være en reel problemstilling. Man får mest ud af at inddrage unge i konkrete udfordringer, de kan spejle sig i. Indretningen af en café, oprettelsen af et ungdomsråd, ideer til anvendelsen af uudnyttede udendørsarealer mv. Selv i de tilfælde, hvor inddragelsesprocessen har mere abstrakte formål som at skabe kendskab og sikre ejerskab, er det en god idé at tilrettelægge inddragelsen af de unge på en meget konkret måde.

Ungdomscampen i Haslev er et godt eksempel på, hvordan en åben dagsorden om at skabe kendskab og ejerskab til et spirende campusmiljø blev gjort meget konkret på campen, hvor de unge diskuterede tre specifikke forhold i forhold til campus Haslev; 1. indretningen af en café, 2. oprettelsen af et campusråd og 3. selve campusområdet.

I Gedser var inddragelsesprocessen også konkret. Her var opgaven for de unge at give ideer til indretningen og aktiviteter i et kommende kultur- og medborgerhus. For at gøre opgaven så konkret og

virkelig for de unge som mulig, sluttede campen af med, at de unge med fakler afmærkede grundplanen i det kommende kulturhus.

2. Få unge kan gøre en forskel

En inddragelsesproces med unge behøver ikke nødvendigvis at omfatte mange unge i en omfattende proces. Hvis der er tale om en veldefineret opgave, så kan få udvalgte unge gøre en forskel.

Eksempelvis bestod Gedser-campen af seks unge, der gav bidrag til indretningen af et fremtidigt kultur- og medborgerhus. Opgaven var defineret klart på forhånd og de ideer, der kom ud af campen, bliver nu brugt som grundlag for konkretiseringen af planerne for kulturhuset. På samme måde var 16 unge nok til at gennemføre en interessant proces om udnyttelsen af en række udendørsarealer i Vordingborg.

Få deltagere kan dog være et problem, hvis de unge er tiltænkt en rolle som ambassadører for en indsats, eller hvis inddragelsesprojektet går ud på at skabe synlighed om en bestemt lokal indsats.

3. Tag de unge alvorligt

Det virker måske selvindlysende, men det er en vigtig forudsætning for en succesfuld inddragelsesproces, at man tager de unge alvorligt og giver dem indflydelse. Dette implicerer flere ting. For det første skal man kun inddrage de unge, hvis de kan få reel indflydelse. Tilingen skal også være i orden, sådan at de unge bidrager på et tidspunkt i processen, hvor det faktisk giver mening, og hvor der er rum for at indarbejde nye ideer og forslag. Endvidere bør man både før og under inddragelsesprocessen lægge vægt på at kommunikere til de unge, hvorfor deres inputs er vigtige, og hvordan deres bidrag konkret vil blive brugt. Sidst men ikke mindst skal der efter inddragelsesprocessen ske en hurtig opfølgning i forhold til de unge, så de kan se, at deres indsats nytter.

Hvorvidt de lokale udviklingskræfter i Asnæs, Vordingborg, Gedser og Haslev vælger at bruge de unges bidrag i den fremtidige udvikling er for tidligt at sige. Det er dog fornemmelsen, at der lokalt i alle fire byer har været en optimistisk stemning om mulighederne for at gå videre med de bidrag, som de unge kom med på campene.

4. Fokuser på den sociale kontekst

De unge deltager som oftest ikke i inddragelsesprocesser for at møde nye mennesker. De deltager, hvis de finder arrangementet meningsfuldt. Den sociale kontekst spiller dog stadig en stor rolle. De unge lægger nemlig vægt på at deltage sammen med nogen, de kender. Denne viden er vigtig at notere sig i forhold til at arrangere inddragelsesprocesser for unge. Det betyder blandt andet, at man i rekrutteringen med fordel kan søge at invitere unge i grupper, hvor nogen af dem kender hinanden på forhånd.

I de tilfælde, hvor man samler en blandet forsamling af unge, bør man i selve inddragelsesprocessen søge at skabe en gruppefølelse blandt deltagerne. Dette kan eksempelvis, som det var tilfældet i Haslev-campen, gøres ved hjælp af kreative indslag og "lege", der indarbejdes i processen.

I Gedser kendte alle de deltagende unge hinanden på forhånd, og det var tydeligt, at den fortrolighed, var med til at give en interessant diskussion, hvor alle bidrog og eksempelvis havde modet til at kommentere på de andres indlæg. Der er dog en risiko forbundet med kun at medtage unge, der kender hinanden på forhånd. Man risikerer, at få mange ens synspunkter, og at de unge er alt for enige, fordi de kommer fra samme ungesegment i lokalområdet. Eksempelvis viste campen i Vordingborg, at de unge fra gymnasiet havde samme ideer til indretning af byrummet, mens de unge fra handelsgymnasiet havde helt andre holdninger og ideer – til trods for at gymnasiet og handelsskolen er samlokalisert. Det kan derfor være en fordel at have flere forskellige grupper unge med, da det kan bidrage med nye synspunkter.

5. Inddrag de unge på områder, der interesserer dem

Hvis det skal lykkedes at inddrage de unge i udviklingsprojekter i mindre byer, er det en grundforudsætning, at man finder nogle områder, der interesserer de unge. Fra den gennemførte spørgeskemaundersøgelse, og fra desk-researchen ved vi, at de unge særligt er interesseret i sport og fritid, uddannelse og kulturelle områder.

De gennemførte camps tager netop deres udgangspunkt i de nævnte områder. I Gedser er der tale om sport og fritid, i Haslev er der fokus på uddannelsesområdet og i Vordingborg er der til dels også fokus på sport og fritid. Gadecampen i Asnæs havde ikke ét specifikt emne, men kan siges at have en meget bred tilgang til udvikling.

At det er klassiske lokale politikområder, der scorer lavt på de unges interesserangliste, betyder ikke, at man ikke kan engagere de unge i udviklingsprojekter på disse felter. Det kræver dog en særlig indsats og en bevidsthed om, hvordan man markedsføre udviklingsprojektet overfor de unge.

6. Unge er forskellige

Unge er forskellige og stiller derfor også forskellige krav til inddragelsesprocesser.

Derfor anbefales det, at inddragelsesprocesser med unge designes med respekt for de unges forskellighed, og at man nøje overvejer, hvilke typer af unge, man ønsker at henvende sig til.

Selvom forskellige typer af unge har forskellige interesser og krav til inddragelse, så kan man sagtens tilrettelægge en inddragelsesproces, som inkluderer flere typer af unge. Det kræver blot at tager højde for det i processen – lad de unge styre, ikke processen. Et nuanceret billede af hvem de unge er og hvilke typer unge, der er i lokalområdet, er således værdifuld viden i byfornyelsessammenhæng, hvor man ønsker at involvere lokale unge.

LITTERATUR

Bay, Morten og Julie Schytte Ralund (2006): *Generation Netværk*. København: DR.

Bille, T.; Fridberg, T.; Storgaard, S. og Wulff, E. (2005): *Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 – med udviklingslinjer tilbage til 1964*. AKF forlaget.

Boje, Thomas P., Torben Fridberg og Bjarne Ibsen (2006): "Den frivillige sektor i Danmark - omfang og betydning." Rapport udarbejdet for Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI).

Rose, G. & Christiansen, H.C. (2009): *Analyse af billedmedier*. Samfunds-litteratur.

Danmarks Statistik (2011): "Dansk ungdomsledighed på 14,8 pct." I: *Nyt fra Danmarks Statistik* nr. 30, 21. januar 2011

Frellsen, Anne, Sanne Dalgaard Madsen, Anne-Kristine Prag og Tamira Snell (2010): *Generation Z zoomer ind*. Peoplegroup.

Illeris, Knud; Simonsen, Birgitte; Katznelson, Noemi og Lars Ulriksen (2002): *Ungdom, identitet og uddannelse*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Illeris, Knud; Simonsen, Birgitte; Katznelson, Noemi og Lars Ulriksen (2006): "Ungdom, kompetencer og identitet". I: *Tidskrift for Ungdomsforskning*, nr. 6, årgang 5.

Kofoed, Anne og Jens Christian Nielsen (2006): "Unge, kompetenceudvikling og foreningsliv". Center for Ungdomsforskning.

Larsen, Malene Charlotte (2009): "Forstå Internettet er fremtiden". I: *Tidskrift for Ungdomsforskning*, nr. 3 & 4, årgang 8.

Lehn, Sine (2002): "Ways of promoting youth participation. Education to participation and youth municipalities." Paper skrevet til Carnegie Young People Initiative, Center for Ungdomsforskning.

Lilleheden, Peter og *Jette Dahl Nielsen* (2009): "Mærk lige verden!". I: *Ungdomsskolehåndbogen 2009-2010* udgivet af Ungdomsskolernes udviklingscenter.

Ottosen, M. H.; Andersen, D.; Nielsen, L. P.; Lausten, M. og Stage, S., *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel*, Socialforskningsinstituttet 2010.

Regeringen (2006): "Fremgang, fornyelse og tryghed. Strategi for Danmark i den globale økonomi." Statsministeriet.

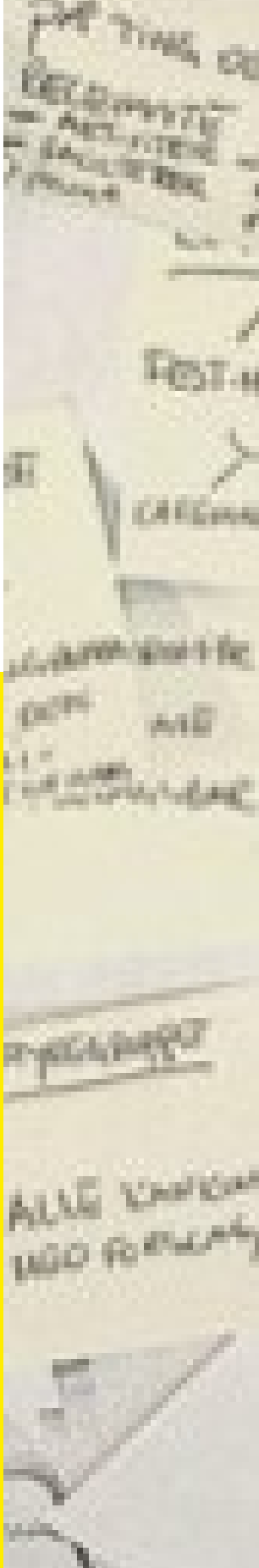
Undervisningsministeriet (1993): "Uddannelse til alle. Undervisningsministerens redegørelse til folketinget". Undervisningsministeriets Forlag

UNG i Århus (2009): "Kan vi være med? metodebog ungeinddragelse i teori og praksis". Udgivet i forbindelse med projektet "Mellem verdener".

Winther, Ida. K. (2009): "Mellem tilstedeværelse og fravær – om unges brug af mobiltelefonen." I: *Tidskrift for Ungdomsforskning*, nr. 3 & 4, årgang 8.

Zøllner, Lilian (2006): "Når sammenhægen brister". I: *Tidskrift for Ungdomsforskning*, nr. 6, årgang 5.

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER

Gammel Mønt 4, 1117 København K

Telefon: 33 92 29 00

www.mbl.dk